

Die Silbermöwenkolonie des Moores Isosuo wuchs in den Jahren 1955–59, dann aber erfolgte ein überraschender Zusammenbruch. Eventuelle Ursachen sind die Austrocknung des Moores und die Föhse.

Der Übergang des Kiebitzes zum Moorbrüten erfolgte im Untersuchungsgebiet im Beginn der 1960er Jahre (Tab. 1). Er dürfte mit der Erwärmung der Frühlinge in Verbindung zu setzen sein, die zumal was den Anfang von April betrifft, schroff gewesen ist (Abb. 2).

Der Goldregenpfeifer brütete in Yläne i. J. 1960 noch gar nicht, heute aber (1965) ist der Vogel in der Gegend bereits ansässig.

Das Verschwinden des Wanderfalken aus der Gegend ist u. a. auf die Zerstörungstätigkeit des Menschen und auf die Bioziden zurückzuführen. Zum letzten Male wurde die Art im Untersuchungsgebiet i. J. 1959 brütend beobachtet.

Tiedonantoja — Meddelanden

1. Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*) Turussa

Ollessani retkellä Turun Ruissalossa 16. X. 1965 kävin tapani mukaan saaren SE-kulmassa sijaitsevalla liete- ja ruovikkoalueella. Tehdessäni siellä tavanomaista kierrostani kuulin äänen, joka toi lähinnä keltävästäräkin mieleen. Koska en nähnyt ääneltijää, en kiinnittänyt asiaan erikoista huomiota ennen kuin kuulin äänen uudelleen. Nyt näin myös linnun, ja sen lentäessä aivan ylitseni havaitsin, että kyseessä oli *Motacilla*-suvun edustaja, jonka vatsapuoli oli valkoinen. Lintu suuntasi lentonsa kohti etelää, jolloin sen seuraan liittyi ilmeisesti niittykirvinen. Seuratessani lintujen lentoa kiikarillani ne näyttivät rakenteeltaan hyvin samankaltaisilta. Linnut lensivät yhdesä kauas Hirvensalon yläpuolelle, missä ne erosivat västäräkin kääntyessä kohti pohjoista. Laajan kierroksen tehtyään se palasi havaintopaikkani lähelle ja laskeutui lieteelle vesirajan tuntumaan, missä sain tarkkailla sitä jonkin aikaa. Tällöin ehdin havaita seuraavat tuntomerkit: otsa vaalea, selkäpuoli harmaa kuten västäräkillä, selvä vaalea silmäkulmanjuova, kurkku valkoinen, rinta ja vatsa likaisen valkoiset, kuvunseudussa heikkoa ruskehtavaa vipevöintiä, pyrstö kuten västäräkillä, siivet vaikuttivat vaaleammilta kuin selkä, jalat ja nokka tummat. Heti aluksi pistivät silmään suhteellisen lyhyt pyrstö, pitkähäköt jalat ja pystympi asento kuin tavallisilla västäräkeillä. Yhtäkkiä lintu nousi lentoon ja hävisi kasvillisuuden sekaan, mistä sain sen ajetuksi lentoon; tällöin näin sen siivissä kaksi voimakasta, valkoista siipijuovaa. Tämän jälkeen lintu katosi, enkä enää mainitulla retkellä sitä tavannut.

Näin linnun uudelleen 22. ja 23. X, mutta se oli tällöin hyvin arka ja oleskeli kasvillisuuden kätöksissä, enimmäkseen tiheissä ruovikoissa, mistä sain sen muutaman kerran ajetuksi lentoon sen tällöin äännellessä innokkaasti (päinvastoin kuin 16. X). Vielä kerran sain sen kiikariini maassa, ruovikossa, mutta lintu pysyi paikallaan vain muutaman sekunnin, jona aikana en havainnut mitään uutta.

Koska en omistamani kirjallisuuden perusteella päässyt lajista varmuuteen, menin Turun Yliopiston biologisen osaston seminaarikirjastoon. Sieltä löysin British Birds -aikakauslehden (58. , No 8), jossa oli tiedonanto Suffolkissa Englannissa syksyllä 1964

tavastusta sitruunavästäräkistä ja kaksi valokuvaa ko. lajista. Toinen kuvista, T. ja S. Vuolannon Valassaarilla syksyllä 1964 ottama, muistutti hyvin suuressa määrin Ruissalossa näkemääni yksilöä. Myöhemmin tutustuin ILKKA LILJAN tiedonantoon ensimmäisestä tätä lajia koskevasta havainnosta Suomessa (O. F. 40, s. 75—76) sekä kahteen, prof. Voipion minulle lainaamaan K. WILLIAMSONIN *Motacilla citreola*a koskevaan julkaisuun (British Birds 48, s. 26—29 ja 358—362). Näiden perusteella määritin Ruissalossa näkemäni västäräkin nuoreksi *Motacilla citreola* -yksilöksi.

Nuori sitruunavästäräkki on lähinnä sekoitettavissa nuoreen pohjan keltavästäräkkiin (ks. O. F. 40, s. 75—76). LILJAN mainitsevien erottavien tuntomerkkien lisäksi on syytä mainita Suffolkiassa (H. E. AXELL, P. J. MAKEPEACE ja J. FFENNEL) ja nyt Turussa nähtyjen yksilöiden habituksesta ja käyttäytymisestä seuraavaa: vatsapuoli kauttaaltaan ± puhtaana valkoinen, pyrstö suhteellisen lyhyt, jalat pitkäkööt; asento paljaalla maalla pystympi kuin muilla västäräkeillä ja etenkin keltavästäräkeillä, ei keikutannut pyrstöään juuri lainkaan, oleskeli pääasiassa tiheissä ruokokasvustoissa. Äänen WILLIAMSON merkitsee *sweep*. 16. X olin kuulevinani siinä myös r:n sorahduksen kuten LILJAKIN mainitsee omasta havainnostaan. 22. ja 23. X en sellaista kuullut; tällöin lintu äänteli innokkaasti toistaen usein *wiip*-ääntään monta kertaa peräkkäin.

Nyt tehty havainto on tietävästi kolmas maassamme. Länsi-Euroopassa laji on tavattu kymmenkunta kertaa, useimmin Fair Islen lintuasemalla.

JORMA HALONEN

2. Lintuhavaintoja Kuusamosta vuosilta 1964—65

Useimmat havainnoista on tehty Oulun yliopiston selkärankaiskursseilla, joilla on retkeilty 8.—18. VI. 1964 ja 10.—19. VI. 1965 päivittäin etupäässä Kuusamon kirkonkylän lähiympäristössä.

Podiceps griseigena. Kiitämöjärvellä 13. VI. 1965 3 yks. (SS).

Mergus albellus. Kiitämöjärvellä 18. VI. 1964 3 yks. (JS). Tatankijärvellä 14. VI. 1965 (R. Tammi, MO ym.) pesä, jossa ♀ hautoi viittä uivelon ja kuutta telkän munaa.

Anser fabalis. Maunujärvellä 1965 12. VI 6 ja 13. VI 18 yks. (OE, MO, PS).

Cygnus cygnus. Pesä Juurikkalammella 18. VI. 1964 ja 13. VI. 1965 (SS ym.).

Aquila chrysaetos. Oulangan kansallispuistossa pesä, jossa 16. VI. 1964 kaksi poikasta (myöhemmin kesällä pesässä kuolleina) ja 18. VI. 1965 yksi poikanen, jota ammuttu, mutta kehittyi pesässä täysikasvuiseksi. (SS, MO ym.).

Charadrius hiaticula. Maunujärvellä 12—13. VI. 1965 n. 4 ♂♂; 4-munainen pesä löytyi 13. VI. (OE, MO & PS). Tatankijärvellä 14. VI. 1965 1 yks. (OE) ja Meskusvaarassa suonkuivatusojan varressa 17. VI. 1965 ♂♀ (OE, SS ym.).

Charadrius apricarius. Tolpanniemen Isosuolla 10. VI. 1965 ♂♀ (PS).

Lymnocyptes minimus. Maunujärvellä 12. ja 13. VI. 1965 1 (OE, MO & PS), Torankijärven W-päässä 10. VI. 1965 1 (OE) ja Hyväjärvellä 12. VI. 1964 1 yks. (SS ym.).

Tringa erythropus. Kuusamojärvellä 18. VI. 1964 1 lentävä (JS), Maunujärvellä 12. ja 13. VI. 1965 1 yks. ja Meskusvaaran suolla 17. VI. 1965 1 yks. (OE ym.).

Calidris minuta. Maunujärvellä 12. ja 13. VI. 1965 3 yks. (OE, MO & PS).

Limicola falcinellus. Maunujärvellä 12. VI. 1965 n. 4 ♂♀; 13. VI niitä ei enää löytynyt (OE, MO & PS).

Columba palumbus. Kiitämöjärven W-päässä huhuilua 13. VI. 1965 (SS).

Surnia ulula. Säkkilänjärven E-päässä 10. VI. 1964 1 (SS ym.) ja Olkisuolla 14. VI. 1964 1 yks. (JJ ym.).

Glaucidium passerinum. Kurkijärvestä 2 km NE 11. VI. 1964 pesä, jossa poikaset ääntelivät; puun juurella oli iso kasa oksennuspalloja (SS & PS). V. 1965 pesäkolo oli asumaton.

Troglodytes troglodytes. Valtavaaralla 11. VI. 1964 1 yks. (JS), Oulangassa 18. VI. 1965 1 yks. (OE & MO), Valtavaaralla 11. VI. 1965 2 laulavaa ♂♂ (PS) ja 1 yks. Jäkälävuomassa 22. VIII. 1965 (JJ).

Cinclus cinclus. Jäkälävuomassa 22. VIII. 1965 1 yks. (JJ).

Luscinia svecica. Kirkonkylän S-laidalla vaivaiskoivurämeellä 15–17. VI. 1965 vilkkaasti laulava ♂ (OE ym.).

Sylvia communis. Kirkonkylässä 17. VI. 1965 1 yks. (OE).

Acrocephalus schoenobaenus. Torankijärven rannassa laulava ♂ 18. VI. 1964 (JS) sekä 12. ja 19. VI. 1965 (SS, OE ym.).

Phylloscopus collybita. Oulangalla 18. VI. 1965 yllättävästi useita laulavia yks. mäntykankaalla (OE, SS ym.).

Phylloscopus borealis. Laulava ♂ Valtavaaralla 11. VI. 1964 (JS) ja Tolpanniemessä 19. VI. 1965 (OE ym.).

Prunella modularis. Laulava ♂ Konttaisella ja Valtavaaralla 11. VI. 1964 (JJ, PS ym.) ja Tolpanniemessä 12. VI. 1964 (PS ym.).

Carpodacus erythrinus. Laulava ♂ kirkonkylässä 8. VI. 1964 ja Tolpanniemessä 12–13. VI. 1964 (JS ym.) sekä Tolpanniemessä 12. VI. 1965 (OE ym.).

Emberiza aureola. Kiitämöjärven rantarämeellä (pikkusirkun pesän luona) 14. VI. 1964 ♂ (SS ym.).

Emberiza pusilla. Kiitämöjärven rantarämeellä pesä, jossa 2 munaa 14. VI. 1964 (SS ym.), 3 munaa 15. VI (PS) ja 5 munaa 18. VI (JS) ja 24. VI (H. Haapala & S. Pasanen). 18. VI. 1964 kuultiin 400 m pesästä W toinen laulava ♂ (JS). Tolpanniemessä laulava ♂ 17. VI. 1965 (P. Koivunen, JJ, OE ym.).

Olavi Eskelinen, Juhani Joki, Mikko Ojanen, Jouko Siira, Pertti & Seppo Sulkava

3. Kattohaikara (*Ciconia ciconia*) Salossa

15. IV. 1962 näin kattohaikaran Salossa. Se oleskeli syysvehnäpellolla ja kävi välillä ruokailemassa kosteissa ojissa. Lintu päästi minut noin viidenkymmenen metrin päähän itsestään ennenkuin se lähti lentoon. Illemmalla se lähti jatkamaan matkaansa itään päin.

GUNNAR LINDBERG

4. Uivelo (*Mergus albellus*) Turussa

Turun Ruissalossa ruovikkoisessa Krottilanlahdessa 22. VI. 1962 yksinäinen ja jo osittain vaihtopukuinen ♂.

AIMO KOMONEN

5. Pikkusirkku (*Emberiza pusilla*) Aspskärillä

Pernajan saariston Aspskärille ilmestyi yllättäen 21. VI. 1961 laulava pikkusirkku-♂. Lintu ilmaantui alueen Ör-nimiselle luodolle yön aikana, sillä laulua kuului aikaisesta aamusta alkaen, ja oleskeli paikalla 23. VI asti. Kaikkina kolmena havaintopäivänä pikkusirkku noudatti samaa rytmiä lauluaajoissaan. Laulua kuultiin aamuisin n. klo 6–10 ja iltapäivisin 16–18. Lintu suosi laulupaikkanaan kuivan ruusupensaaseen latvaa. Lähestyttäessä se pakeni n. 15 m etäisyydeltä maahan, josta sitä oli aivan mahdotonta löytää. Poistuttuamme paikalta lintu palasi miltei välittömästi laulamaan saman pensaaseen latvaan. Laulu oli kirkas ja kuuluva kaksiosainen säe, jonka kestoaika oli noin 2 sek. Alkulyönnit (3) olivat nousevia pajusirkkumaisia ja loppuosaa hieman peltosirkkun tapaan väriävästi laskeva. Aamulla 24. VI lintua ei enää etsiskelyistä huolimatta löydetty.

KALERVO ERIKSSON & OLAVI STENMAN

6. Räyskiä (*Hydroprogne caspia*) kesällä 1965 Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa

Pohjois-Karjalassa (Kb) ei ole aikaisemmin tietävästi tavattu räyskiä. Kesällä 1965 tehtiin kolme löytöä. Joensuussa, Höytiäisen kanavan suistossa 24. V 1 yksilö, joka lensi pohjoista kohti (OE). Samalla paikalla 29. VI yksinäinen räyski, joka jatkoi pian havaitsemisen jälkeen lentoaan Pyhäselälle (JT). Edellisestä paikasta n. 60 km SE 1. VII 2 ad. räyskiä Tohmajärvellä, Tohmajärven NE-puoleisella lahdella, josta ne siirtyivät saalistaen etelää kohti (AL).

Edellisiä räyskän kaukaisia sisämaan vierailuhavaintoja täydentävät Eero & Kimmo Kaakisen tekemät löydöt Kainuusta (Ob). He havaitsivat Sotkamon Haapalanlahdella 29. VI. 1965 3 yks. ja samalla paikalla 30. VI. 1965 1 yksilön.

OLAVI ESKELINEN & AARRE LAAKSONEN & JOUKO TIUSSA

7. Västäräkki (*Motacilla alba*) yritti paritella kuolleen hernekertun (*Sylvia curruca*) kanssa

20. VI. 1962 huomasi Evon Metsäkoulun pihassa västäräkkikoiraan, joka vasen siipi riipuksissa kahdesti kiersi »naaraansa» ympäri ja ponnahti sen selkään paritteluasentoon siipiään väräyttäen. Koiraan lennähdettyä pois jäi »naaras» liikkumattomana makaamaan hiekalle. Ehdittyäni lähemmäksi ja otettuani linnun käteeni totesin hämmästykseni, ettei se ollutkaan västäräkkinaaras vaan hernekertun raato. Se oli alkavassa mätänemistilassa. Silmäkuopissa oli joukottain toukkia. Höyhenpeite oli kuitenkin vielä yhtenäinen, joten lintu ei ollut virunut kuolleen kovin pitkää aikaa. Raato oli maassa vatsallaan, selkä ylöspäin, pää sivuun kääntyneenä. Ilmeisesti se oli juuri sellaisessa asennossa (matalana ja liikkumattomana), joka laukaisi västäräkkikoiraan paritteluun johtavat vaistotoiminnot.

HANNU KARHE

Summaries:

1. The Yellow-headed Wagtail (*Motacilla citreola*) noted in Turku, S. W. Finland. A young bird was seen at Ruissalo, Turku, on 16., 22. and 23. X. 1965. This appears to be third record of the species in Finland.

2. Bird notes from Kuusamo, E. Finland Several records were made by the vertebrate courses of Oulu University during excursions 8–18. VI. 1964 and 10–19. VI. 1965.

3. White Stork (*Ciconia ciconia*) 15. IV. 1962 in Salo, S. Finland.

4. Smew (*Mergus albellus*) in Turku, S. W. Finland, 22. VI. 1962, lone male.

5. Little Bunting (*Emberiza pusilla*) on Aspskär, S. Finland, Gulf of Finland, 21–23. VI. 1961.

6. The Caspian Tern (*Hydroprogne caspia*) was observed three times in summer 1965 (altogether 4 spec.) in North Karelia and twice (4 spec.) in Kainuu, E. Finland.

7. The writer tells how a male White Wagtail (*Motacilla alba*) tried to copulate with a dead Lesser Whitethroat (*Sylvia curruca*). The Lesser Whitethroat was in such a position, flat and motionless, that it presumably released the Wagtail's instinctive copulating activity.

SLY:n Itävallan linturetki kesällä 1965

Suomen Lintutieteellinen Yhdistys järjesti yhdessä Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa jäsenistölleen linturetken Itävaltaan 4. VI. –24. VI. 1965. Retkeen osallistui 25 henkeä. Matka tapahtui Helsingistä autolautalla Travemündeen, sieltä edelleen junalla Wieniin, ja perillä Itävallassa liikuttiin pitemmät matkat vuokratuilla busseilla. Paluu Wienistä Helsinkiin jälleen junalla ja autolautalla. Itävallassa oltiin 7.–20. VI. Pääkohteena oli kuuluisa lintujärvi Neusiedler See, jonne saavuttiin 7. VI. Runsaan viikon kuluttua, 15. VI, siirryttiin bussilla Etelä-Itävallan kautta Alpeille Grossglocknerin läheisyyteen, missä oltiin vain yksi koko päivä, ja 17. VI palattiin bussilla Salzburgin ja Linzin kautta Wieniin, missä vietettiin loppuaika.

Neusiedler See on erikoislaatuinen arojärvi Unkarin pultan ja Itävallan vuorimaan rajalla. Järvi on 36 km pitkä ja paikoitellen 10 km leveä, ja sen eteläpää on Unkarin puolella. Järveä ympäröi lähes yhtenäinen ruo'ikkovyö, joka paikoitellen länsirannalla on lähes 5 km leveä, ja vain Podersdorfin kohdalla itärannalla on pari kilometriä paljasta rantaa. Järviällästä ympäröi koillisessa laakea viljelystasanko Parndorfer Platte, joka kohoaa keskimäärin 60 m järven pintaa ylemmäksi melko jyrkin rintein, pohjoisessa ja luoteessa Leithagebirge-niminen metsäinen mäkialue sekä lännessä ja etelässä matalammat mäki- ja oja-alueet. Vain idässä Seewinkelin järvialue ja Hansagin pusta ovat matalampaa maata suunnilleen järven pinnan tasossa. Luonnostaan Neusiedler See on laskujoeton, mutta viime vuosisadan lopulla on Hansagin kautta kaivettu kanava, jonka pitäisi johtaa tulvavedet Tonavaan, mutta joka tulvien sattuessa kuljettaakin veden juuri päinvastaiseen suuntaan.

Järvi on todellinen lintuparatiisi ja sieltä on merkitty tavatuksi lähes 300 lajia. Kahdeksan retkipäivämme aikana tapasimme vaatimattomasti vain 125 lajia, ja päivittäinen lajimäärä vaihteli 66:sta 88:aan. Neusiedler See on Aasian suurten arojärvien